

Vejledning for valgfaget medier

På denne side finder du læsevejledninger for valgfaget medier. Vejledningen indeholder blandt andet en beskrivelse af undervisningens tilrettelæggelse og indhold og en uddybning af fagets kompetenceområder.

Fold alle afsnit ind ✕

1. Valgfagets identitet og rolle

Samfundet er i stigende grad afhængigt af medierne og deres logik, hvilket kan betegnes som en stigende grad af medialisering. Denne tendens gør sig også gældende i skolen og stiller øgede krav til mediearbejdet såvel i faget medier som i skolen generelt.

Undervisningen tager afsæt i denne udvikling og må konstant forsøge at tilpasse sig den mediebrug, som ikke alene karakteriserer samfundet som helhed, men også elevernes formelle og uformelle mediebrug i både fritid og skole.

Medier er blevet en integreret del af de daglige aktiviteter, rutiner og ritualer og indgår som en nærmest integreret dimension i hverdagslivet. Ved medier forstås hele spektret af medier, fra trykte medier over lyd- og billedmedier til multimedier. Børn og unge tager ofte ny teknologi og nye medier i anvendelse før voksne, og der tales i den forbindelse om en generationskløft. Samtidig er hastigheden, hvormed det er muligt at kommunikere, stigende. Børn og unge råder over dels mere og dels mere avanceret teknologi, og selv de yngste elever har i stigende grad digitale medier og forskelligt kommunikationsudstyr til rådighed.

I de senere år er teknologier, medier og mediegenrer i stigende grad begyndt at smelte sammen, hvilket kan betegnes som en stigende mediekonvergens. Samtidig konverteres flere analoge medier til digitale enheder, hvor nye kommunikationsformer, muligheder og medieudtryk hele tiden opstår. Dette har stor betydning for mediernes arbejdsprocesser, hvilket afspejler sig i faget gennem øget digitalisering og kompleksitet.

Gennem arbejdet med forskellige medier erhverver eleverne sig indsigt i formidling og formidlingsværktøjer og får mulighed for at bruge medierne som personligt udtryksmiddel. Gennem det praktiske og analytiske arbejde udvikler de forståelse for mediernes betydning og påvirkning. Som et praktisk/musisk valgfag er elevernes egenproduktion omdrejningspunktet for faget. Analysedelen tager udgangspunkt i denne egenproduktion og relateres herefter til analyse af andres produktioner.

Til undervisningen i medier vælges emner, der er relevante og aktuelle for eleverne, og som tillige er relevante i forhold til deltagelse i samfundet. Det er desuden oplagt at tænke de valgte emner ind i tværfaglige forløb med skolens andre fag.

Valgfaget medier er at betragte som en overbygningsaktivitet, der bygger videre på det grundlæggende mediearbejde, der har fundet sted i skolens øvrige fag gennem skoleforløbet.

© Colourbox

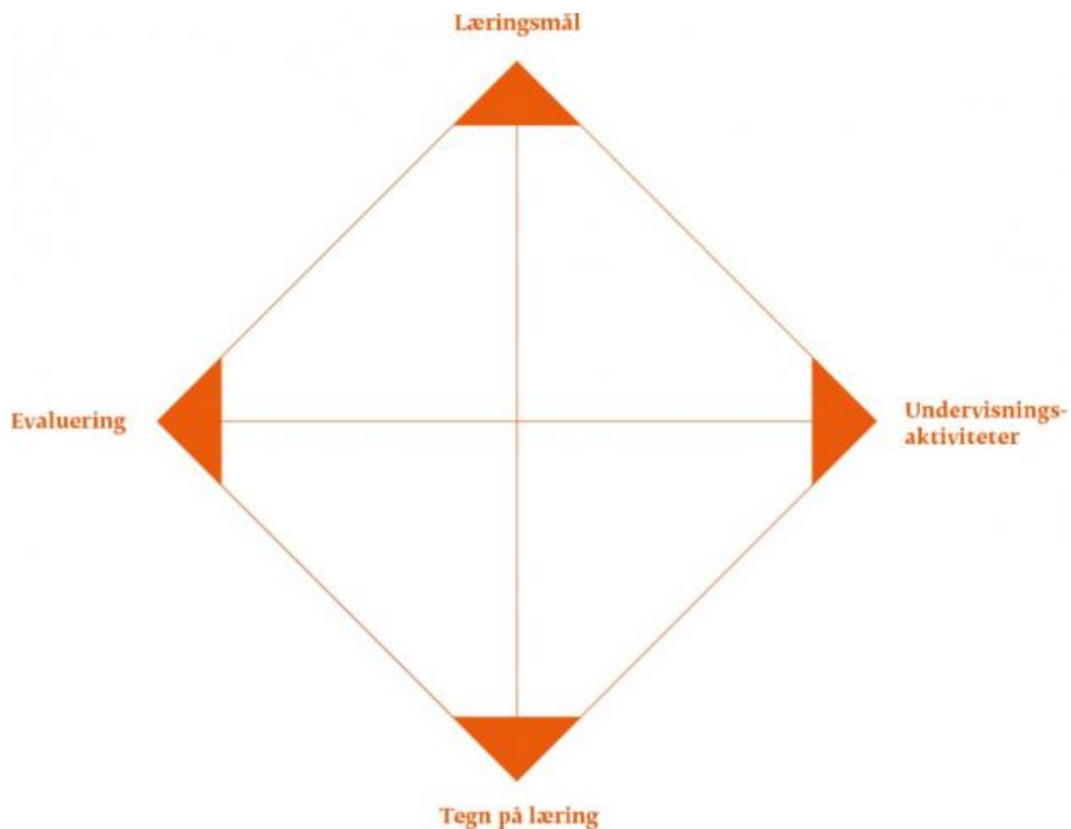
2. Læringsmålstyret undervisning

Den læringsmålstyrede undervisning tager udgangspunkt i et systematisk arbejde med læringsmål. Læringsmålene er mål for det, eleverne skal lære og er styrende for lærerens valg af undervisningens indhold, forløb og aktiviteter. De nye Fælles Mål skal understøtte lærerens arbejde med læringsmål.

2.1 Den didaktiske model: Fire indbyrdes afhængige faktorer

I læringsmålstyret undervisning hænger valg af læringsmål, valg af undervisningsaktiviteter, tegn på læring og evaluering tæt sammen i alle faser af undervisningen.

Når et forløb har afsæt i nogle bestemte læringsmål, vælges undervisningsaktiviteter, der fremmer netop disse læringsmål. Samtidig overvejer læreren tegn, der kan vise, hvor langt eleverne er i forhold til at opfylde læringsmålene. Valg af undervisningsaktiviteter hænger også sammen med, hvad evalueringen fra sidste forløb viste og dermed, hvilke læringsmål og undervisningsaktiviteter der vil skabe passende læringsudfordringer for alle klassens elever. I læringsmålstyret undervisning sigtes altså hele tiden mod et mål for elevernes læring.

© Undervisningsministeriet

Model 1: Relationsmodellen

Relationen mellem de fire indbyrdes afhængige dimensioner kan illustreres ved ovenstående model. Nedenfor gennemgås de fire dimensioner af relationsmodellen.

Det er lærerens opgave at nedbryde – eller omsætte – Fælles Mål til konkrete mål for, hvad eleverne skal kunne ved afslutningen af et undervisningsforløb. Det er mål, der angiver skridt på vejen til at nå det fælles læringsmål, og mål der kan forklares og gøres tydelige for eleverne. Med det udgangspunkt kan læreren skabe passende læringsudfordringer for alle elever.

© Undervisningsministeriet

Model 2: Nedbrydning af Fælles Mål til læringsmål for det enkelte undervisningsforløb

De indholdsvalg, valg af aktiviteter, af opgaver og af processer, som læreren foretager, skal være begrundet i, hvordan de understøtter alle elevers læring. Undervisningsaktiviteterne skal også planlægges med sigte på at give læreren viden om elevernes læringsudbytte, så læreren kan give eleverne feedback.

Læreren skal også afgøre, hvordan lærere og elever kan se tegn på, at målene er nået. Tegn er kriterier for målopfyldelsen og kan bestå af det, som eleverne kan kommunikere, færdigheder, de kan demonstrere i praksis, eller produkter de kan skabe. Lærerens tolkning af tegnene hjælper læreren med at vurdere elevernes læringsudbytte og danner grundlag for lærerens feedback til eleverne om deres læringsresultater.

Læreren skal løbende evaluere, hvor eleverne er i forhold til læringsmålene, og hvordan de kan støttes og udfordres i at komme videre i retning af målene. En formativ evaluering gør det muligt for læreren at give eleverne feedback på deres læringsudbytte undervejs i forløbet. Den formative vurdering af elevernes læringsudbytte undervejs følges op af en summativ vurdering af samtlige elevers læringsudbytte, som danner afsæt for planlægningen af det næste forløb.

Læringsmålstyret undervisning foregår gennem tre faser: Planlægning, gennemførelse og evaluering. I hver af de tre faser har læreren øje for sammenhængen mellem læringsmål, valg af undervisningsaktiviteter, tegn på læring og evaluering, så alle elever får passende læringsudfordringer.

Læs mere om læringsmålstyret undervisning i Undervisningsministeriets vejledning om læringsmålstyret undervisning under relaterede moduler.

I nedenstående afsnit gennemgås de centrale overvejelser om læringsmålstyret undervisning i valgfaget medier ud fra et eksempel på et undervisningsforløb.

2.2 Læringsmålstyret undervisning i faget medier

Et forløb i medier tager udgangspunkt i et emne eller en særlig kommunikationsform, og de færdigheds- og vidensmål, der knytter sig til aktiviteterne i forløbet, nedbrydes til konkrete læringsmål, som passer til den givne sammenhæng. Der vil ofte være flere sæt læringsmål, der er relevante for forløbet, men det er vigtigt at skitsere et egentligt formål med forløbet, så konkretiseringen og udvælgelsen af læringsmål ud over et afsæt i færdigheds- og vidensmålene kan fokuseres mod et egentligt formål for forløbet.

Planlægning

Medieundervisningen planlægges således, at arbejdet om og med medier indgår i et naturligt vekselvirkningsforhold. I planlægningen skal det overvejes, hvorledes arbejdet kan indgå i faglige, tværfaglige og projektor organiserede sammenhænge. Sammenhængen mellem mediebrug, medieproduktion og medieanalyse overvejes nøje.

I planlægningsfasen formuleres tydelige læringsmål med udgangspunkt i forløbets formål og med afsæt i de færdigheds- og vidensmål, der er i fokus. Formuleringen af læringsmål skal bygge på det, som eleverne har erfaret i tidligere forløb, og tilpasses elevgruppens læringsforudsætninger generelt. Det betyder, at læreren skal have overblik over, hvilke medieværktøjer og kommunikationsteknikker, eleverne tidligere har arbejdet med.

De valgte færdigheds- og vidensmål nedbrydes til et eller flere læringsmål med en formulering, som kan være trin på vejen til at opnå pågældende færdigheds- og vidensmål. Formuleringen af læringsmålene skal være så enkel og klar, at eleverne kan forstå, hvad det er, de skal kunne ved forløbets afslutning. Det vil være naturligt at inddrage eleverne i forbindelse med udfærdigelsen af læringsmålene, således at eleverne kan føle ejerskab i forhold til disse mål.

For at kunne vurdere elevernes læringsudbytte undervejs, skal læreren gøre sig klart, hvordan der kan iagttages tegn på læring, så eleverne kan vejledes og få respons undervejs i forløbet.

Gennemførelse

Præsentation og finpudsning af læringsmål vil være en del af indledningen til forløbet, hvor læreren fremlægger og italesætter forløbets overordnede rammer. Gennem forløbet gives eleverne løbende respons og vejledning i forhold til de tegn på læring, som læreren har opsat. Det kan være nødvendigt at justere læringsmålene og tegnene undervejs, hvis det viser sig, at der er skudt over eller under det realistiske mål. Der kan differentieres i forhold til metoder og brug af digitale værktøjer, hvis enkelte elever har brug for ekstra udfordringer eller måske særlig hjælp til en opgave. Undervejs i forløbet samtaler læreren løbende med eleverne for at vurdere, om eleverne er på vej til den ønskede læring. Denne samtale kan foregå i fællesskab i klassen, hvor eleverne giver hinanden respons på de foreløbige resultater i forhold til læringsmålene, eller den kan foregå mere individuelt i forbindelse med det digitale arbejde.

Evaluering

I evalueringsfasen har man primært fokus på, om de opsatte læringsmål er opnået. Evalueringen bruges både til at fokusere på, hvad der er lykkedes, og hvad der ikke er lykkedes, og den kan således bruges aktivt, når eleverne skal sætte læringsmål til den næste produktionsproces med spørgsmålet: Hvad skal jeg arbejde på at blive bedre til i min næste produktion? Læreren har det overordnede ansvar for tilrettelæggelsen af en konstruktiv og fremadrettet evalueringsproces, men det er afgørende, at alle elever inddrages og dermed lærer at give hinanden både positiv og negativ kritik på en konstruktiv måde. Det er en afgørende kompetence for at kunne indgå aktivt i kreativt teamarbejde.

Evaluering i medier kan foregå på flere forskellige måder. Det er væsentligt, at der i forbindelse med evaluering er tale om en systematisk tilgang, der jævnlige informerer og sætter fokus på praksis, og som kan rumme afsæt for en fremadrettet ændring eller justering af praksis. Enhver form for evaluering må således have fokus på en mulig konsekvens i forhold til den fremadrettede undervisning. Evaluering af elevernes udbytte kan eksempelvis tage afsæt i en afsluttende præsentation af elevernes digitale produkter. Eleverne kan hver især præsentere deres medieudtryk og mundtligt fortælle om deres erfaringer og valg af fremgangsmåde. I arbejdet med digitale værktøjer opstår ofte små individuelle tekniske erfaringer, som kan være interessante for andre også at kende til. En fælles afsluttende samtale i klassen om forløbet kan afdække hvilke udfordringer, der har været undervejs, eller hvilke eventuelle faktorer der skal tages hensyn til i fremtidige forløb.

Der kan også udarbejdes evalueringsskemaer eller spørgeskemaer, som eleverne udfylder i forbindelse med afslutningen af de enkelte forløb. Læreren kan på denne måde få samlet et overblik over elevernes resultater. Læreren må løbende vurdere og notere, om de enkelte elever har opnået et tilfredsstillende resultat i forhold til opsatte læringsmål og på baggrund heraf planlægge den fremtidige undervisning. I forbindelse med evaluering er det også væsentligt at bemærke, at arbejdet med tegn skal opfattes som et hjælpemiddel i forhold til den løbende evaluering.

Eksempel på læringsmålstyret undervisningsforløb i medier: Reklamer

I dette eksemplariske undervisningsforløb skal eleverne udvikle en reklame for et selvvalgt produkt. Eleverne skal enkeltvis eller to og to tilrettelægge produktionsprocessen og afgøre hvilke medieformer, som skal bringes i anvendelse i forhold til den oplagte målgruppe.

Planlægning

Der arbejdes i forløbet med områderne produktionsproces og kommunikation inden for kompetenceområdet medieproduktion.

I forløbet er følgende færdigheds- og vidensmål i fokus:

- Eleven kan gennemføre et produktionsforløb med udgangspunkt i eget design

Eleven har viden om kommunikationsforhold i designprocesser

- Eleven kan målrette mediekommunikation

Eleven har viden om intention og målgruppe for mediekommunikation

Formålet med forløbet er at styrke elevernes evne til at styre en produktionsproces på baggrund af egne valg omkring kommunikationsform.

I planlægningsfasen er udarbejdet følgende læringsmål for forløbet:

- Eleverne kan udvælge produktionsform ud fra valg af målgruppe
- Eleverne kan skitsere en procesplan for deres medieproduktion
- Eleverne kan formidle deres overvejelser omkring egen produktionsproces

I forlængelse af ovenstående læringsmål er udarbejdet nogle tegn på målopfyldelse, som er lette at observere på i løbet af processen.

- Eleven definerer en målgruppe
- Eleven udfærdiger et plot for egen medieproduktion
- Eleven fokuserer på en udvalgt produktionsform

I forberedelsesfasen udvælges en række små opgaver, som kan inspirere eleverne i arbejdet med reklamer. Eleverne præsenteres bl.a. for forskellige typer af reklamer på tværs af medieformer.

Gennemførelse

Forløbet indledes med en indføring i læringsmålene og en introduktion af reklamer som genre og udtryksform. Derudover præsenteres eleverne for forskellige reklamer fra forskellige medieformer, herunder både analoge og digitale medier.

Eksempler på samtale spørgsmål:

Hvilke reklamer kan I bedst lide?

Hvilke gennemgående træk findes i reklamerne?

Hvilke farver benytter reklamer sig af?

I hvilke medieformer kender I til reklamer?

De udvalgte reklamer anvendes som referenceramme for at lade eleverne producere egne reklamer. Eleverne må som udgangspunkt tage afsæt i medieformer, som de behersker, men skal naturligvis have lejlighed til at eksperimentere med inddragelse af relevant udstyr og software. Læreren fungerer som vejleder og inspirator i produktionsprocessen. Det er væsentligt, at eleverne vejledes i at vælge en kommunikationsform, som nogenlunde beherskes. Undervejs i processen præsenterer eleverne deres foreløbige arbejde for de andre på holdet, og der redegøres for valg af produkt, udtryksform og målgruppe. Sådanne

Løbende og korte præsentationer kan dels have en afklarende funktion for afsenderen og dels have inspirerende karakter for de andre på holdet. Det er helt afgørende for arbejdet med medier, at eleverne undervejs i processen har mulighed for at kigge hinanden over skulderen, og der tilstræbes i det hele taget en kultur i forløbet, hvor det er helt fint at hjælpe og inspirere hinanden.

Evaluering

I evalueringsfasen præsenteres de forskellige medieproduktioner, og eleverne redegør for deres overvejelser omkring valg af medie og målgruppe. Eleverne kan fx tage afsæt i spørgsmål som:

Hvilke udfordringer mødte vi undervejs? Hvordan kom vi videre? Klassen evaluerer i fællesskab reklamernes udtryk og indhold. Herefter vil eleverne i dialog med læreren og de øvrige elever forholde sig til, hvorvidt læringsmålene er nået.

Vurderingen af den enkelte elevs præstationer tager udgangspunkt i en vurdering af produkterne undervejs sammenholdt med den andel, som eleven har bidraget med i det fælles produkt. Det er en fordel, hvis læreren undervejs i forløbet iagttager og noterer, hvilke udfordringer de enkelte elever støder på i løsning af opgaven.

3. Undervisningens tilrettelæggelse og indhold

Med udgangspunkt i elevernes egenproduktion arbejdes med en vekselvirkning mellem teori og praksis samt mellem øvelse, produktion og analyse. Der sigtes mod at tage afsæt i børn og unges medieerfaringer samt kvalificere deres mediebrug med en håndværksmæssig og en analytisk dimension. Øvelse, produktion, analyse og refleksion indgår i et vekselvirkningsforhold og udvikles over tid og gennem varierede opgaver og erfaringer.

Undervisningen tilrettelægges, så eleverne i deres egenproduktion kan udtrykke sig selvstændigt, medskabende og målrettet gennem eget personligt udtryk samt i bearbejdning af allerede eksisterende materiale i en ny og personaliseret udtryksform. Arbejdet med egenproduktionen skal sætte eleverne i stand til at analysere og vurdere medier og mediegener på en kvalificeret måde.

Under tilrettelæggelsen af undervisningen sikres en progression med udgangspunkt i arbejdet fra øvelse mod selvstændig produktion samt med udgangspunkt i både fagrelaterede og tværfaglige sammenhænge. Progressionen skal også tænkes i forhold til arbejdet med selvstændige medieudtryk hen imod arbejde med mere komplekse multimodale produktioner. Undervisningen skal i særlig grad sikre, at faget kan indgå i projektopgaven.

Det er hensigtsmæssigt at tilrettelægge arbejdet ud fra en mediemæssig- og en mediefaglig progression, dvs. en rækkefølge for arbejdet med de enkelte medier og for arbejdet i og med de enkelte mediegener.

3.1 Undervisningsdifferentiering og inkluderende læringsmiljøer

Indholdet i valgfaget medier skal give mulighed for en undervisningsdifferentiering, der medfører, at den enkelte elev både kan udvikles og udfordres bedst muligt. Medieproduktionsforløb giver rig mulighed for at afprøve forskellige roller og opgaver, hvilket gør det muligt for eleverne at arbejde på mange måder. Dermed kan den enkelte elev udfordres i et passende omfang i faget. Undervisningen kan eksempelvis lægge op til, at der i produktionsforløbene arbejdes forskelligt med forproduktionen, hvor det skriftlige aspekt kan fylde mere eller mindre.

Arbejdet med gennemførelsen af en medieproduktion er alsidigt og rummer arbejdsopgaver af meget varierende karakter. Der er i valgfaget medier således gode muligheder for at tilgodese elevernes forskellige forudsætninger, kompetencer og interesser, hvilket giver gode muligheder for at inkludere elever med særlige behov. En stor del af undervisningen vil være visuelt og praktisk orienteret, hvilket kan tilgodese mange af de elever, der har svært ved en mere traditionel boglig undervisning.

3.2 Læremidler

Valgfaget medier tager udgangspunkt i brugen af mange forskellige læremidler. Fortrinsvis de audiovisuelle læremidler, hvor varierede medieproduktioner vil spille en væsentlig rolle. Der vil dog også blive brug for at anvende didaktiserede læremidler, fx når mediefaglige begreber skal forklares, eller når genre-karakteristika skal eksemplificeres. Der lægges i høj grad op til anvendelse af digitale læremidler, der giver mulighed for at interagere og arbejde med tekst, billede og lyd på samme tid, hvilket er en central del i faget medier. Derudover vil det i redigeringsfasen være relevant at inddrage et varieret udbud af redigeringsprogrammer.

3.3 Varieret og anvendelsesorienteret undervisning

Valgfaget medier tager udgangspunkt i en varieret og anvendelsesorienteret undervisning. Dette foregår i en vekselvirkning mellem analyse og produktion, hvor produktionen er udgangspunktet. Arbejdet med kommunikation er et gennemgående element i både analyse- og produktionsdelen. Eleverne arbejder med, hvad de kommunikerer, hvordan de målretter kommunikationen, hvor de kommunikerer, hvem de målretter kommunikationen imod og hvorfor. Eleverne lærer i den forbindelse at anvende varierede udtryk og medier som kommunikationsmiddel i forskellige sammenhænge, hvilket er med til at sikre variation i undervisningen. Undervisningen kan i særlig grad gøres anvendelsesorienteret ved at inddrage tilgængelige medier, fx skolens intranet, lokalavisen, og aktuelle begivenheder, fx events på skolen og i lokalmiljøet, som platform for elevernes produktioner. Herved kan elevernes produktioner fungere som dialogværktøj i hverdagslivet på skolen og i lokalmiljøet.

3.4 Bevægelse

Undervisningens tilrettelæggelse og indhold skal tage udgangspunkt i, at faget er et aktivt fag, hvor eleverne meget af tiden er i bevægelse og ikke lærer stillesiddende. Det er først og fremmest et praktisk/musisk fag, hvor eleverne lærer om medier ved at anvende dem. En medieproduktion kræver, at eleverne ofte er i aktivitet. Optagelser af fotos, film og lyd finder ofte sted uden for skolen, og eleverne må både under og imellem optagelserne bevæge sig mellem skolen, nærområdet og særligt udvalgte lokaliteter. Arbejdet med forskellige typer af optagelser bør prioriteres i en sådan grad, at faget ikke samlet set fremstår som en stillesiddende aktivitet blandt digitale værktøjer.

3.5 Den åbne skole

Undervisningen i medier er rettet mod omverdenen på flere måder. De medieprodukter, som eleverne arbejder med, kan ofte tage udgangspunkt i temaer og historier, som de finder inspiration til i deres hverdag og nærmiljø. Arbejdes der eksempelvis med dokumentarprodukter, vil det i elevernes research-arbejde være oplagt at medtænke lokale problemstillinger, virksomheder og arbejdspladser. Dermed kan eleverne også blande sig i den lokale debat og blive en del af aktuelle temaer i lokalområdet. Faget giver også mulighed for at åbne sig internt på skolen. Elevernes medieproduktioner kan ved publicering på nettet skabe et talerør, hvor forældre og andre interesserede bliver autentiske modtagere. Tilsvarende kan deling af elevernes medieproduktioner i sociale medier invitere forældre, elever og andre til at anvende integrerede funktionaliteter som fx dialogredskaber og kommentarfunktioner. Elevernes produktioner kan på denne måde være med til at påvirke dagligdagen på skolen og i lokalsamfundet.

3.6. Den understøttende undervisning

I faget medier styrkes eleverne i deres evne til at kommunikere, præcisere og målrette et indhold gennem udvalgte mediebaserede udtryksformer. Denne kompetence kan eleverne anvende i samtlige af skolens fag, men undervisningens indhold giver også mulighed for, at fagets indhold og fokusområder kan anvendes i den understøttende undervisning. Medier kan fungere som et fremragende supplement til andre fags undervisning, både når det gælder indsigt og afklaring i forhold til et emne eller tema, som kvalificering af deres analyse- og forståelsesevner eller som hjælp til at kommunikere elevernes budskab ud.

Den understøttende undervisning skaber ligeledes øget mulighed for, at eleverne kan varetage mere tidskrævende opgaver såsom optagelser eller samarbejde med lokale aktører om udarbejdelse af et medieprodukt. Sådanne læringsopgaver kan være vanskelige at gennemføre i den fagorienterede undervisningstid.

3.7 Valgfaget over to eller tre år

For elever, der gennemfører valgfaget medier i flere år, skal der i større grad fokuseres på en mere reflekterende og vurderende produktion samt en større analytisk forståelse og afprøvning af forskellige medier og mediegenre. Det vil sige at bevæge sig fra et øvelsesperspektiv mod bearbejdning af mere komplekst indhold og sammensatte udtryksformer. Generelt i faget skal der sikres en progression i undervisningen, der muliggør, at man bevæger sig fra øvelse til småproduktioner for til sidst at kunne mestre og gennemføre store medieproduktioner over længere tid.

3.8 Projekt opgaven

Medier kan med fordel integreres i den obligatoriske projekt opgave i 9. klasse – og med informationsindsamling, bearbejdning og formidling af resultater fra projektarbejder i det hele taget. Valgfaget skal styrke eleverne i at vurdere mediers forskellige potentiale og begrænsninger, så medievalg understøtter indhold og afsender/modtagerforhold. I forbindelse med projektfremlæggelse skal eleverne kunne udnytte, hvordan brug af medier kan understøtte og supplere den mundtlige fremlæggelse. For elever, der har valgfaget på 9. årgang, skal indhold fra medier indgå i projekt opgaven.

4. Valgfaget mediers kompetenceområder

Faget består af to kompetenceområder:

1. Medieproduktion
2. Medieanalyse

I afsnittet uddybes kompetenceområderne og der gives eksempler på, hvordan der kan arbejdes med kompetenceområderne i undervisningen. Undervisningsvejledningen er samlet omkring fagets kompetenceområder, men det vil også være oplagt at anvende undervisningsvejledningens indhold og betragtninger i andre fag og tværfaglige sammenhænge.

4.1 Medieproduktion

Eleverne skal gennem produktive forløb kunne kommunikere med digitale produktioner og arbejde sig frem mod et grundigt kendskab til mediernes teknikker, multimodale virkemidler og de måder, medieprodukter anvendes og opfattes på. Samtidig skal eleverne udvikle færdigheder i og viden om ansvarlig deltagelse i sociale medier og at kommunikere målrettet.

Produktionsproces

Eleverne skal i undervisningen præsenteres for og arbejde med et bredt udsnit af medieudtryk og genrer, herunder mediernes blandingsformer. Der arbejdes med medieproduktionsforløb med enkle og sammensatte medieudtryk i relation til de enkelte genrer.

Ved medieproduktionsforløb forstås produktion om og med:

- Trykte medier
- Lyd
- Stilbillede
- Levende billeder
- Multimodale udtryk

Arbejdsprocessen omfatter optagelse, redigering og publicering, og det er som udgangspunkt de digitale medier, der er i centrum. Det er dog væsentligt at arbejde med, hvordan digitale og analoge medier ikke er hinandens modsætninger, men kan iagttages som blandingsformer, i form af fx QR-koder og andre former for augmented reality.

Mediearbejdet varierer gennem hele forløbet og indeholder produktioner af forskelligt omfang og sværhedsgrad, fx:

- Trykte medier, fx avis, skoleblad, digte, noveller, faglige fremstillinger og plakater
- Elektroniske medier, fx lydspot, radioreklamer, nyhedsreportager, kortfilm
- Multimodale produktioner, fx computerspil, sociale medier, hjemmesideproduktion.

Stilbillede

Tegninger og fotos er eksempler på stilbilleder, og i produktionsøjemed arbejdes der med komposition af de forskellige elementer i både et optagelses- og redigeringsperspektiv.

Levende billeder

Film og animationer er eksempler på levende billeder, og i denne sammenhæng skal eleverne have viden om eksempelvis kamerabevægelser som tiltning, panorering og zoom og deres betydning for modtagerens oplevelse af scenen.

Multimodale udtryk

Medieudtryk sammensat af flere udtryksformer, der kan læses, høres og ses, er multimodale, når de forskellige udtryksformer i forening danner en indholdsmæssig syntese. Arbejdet med multimodale udtryk tager udgangspunkt i de enkelte medieudtryks potentiale og kendetegn. Undervisningen vil tage udgangspunkt i, hvordan eksempelvis en tekst og et billede kan supplere hinanden og udvide begrebsindholdet. Indledningsvis kan der arbejdes med enkle multimodale udtryk bestående af to udtryk, og efterfølgende udvides arbejdet til mere komplekse produktioner. Multimodale udtryk er ikke noget nyt, men kendes fra eksempelvis teater og stumfilm, men digitaliseringen har aktualiseret øget brug og større kompleksitet i produktionerne.

Augmented reality

Når et analogt produkt er tilføjet et QR tag eller en anden form for visuelt tag, kan en tekst i et hæfte suppleres med netbaserede medieudtryk som film, animationer og lydoptagelser. Indholdet i traditionel tekst kan på denne måde suppleres med andre medieudtryk, som eksempelvis kan afspilles på mobilen.

Multimodale virkemidler

Arbejdet med multimodale virkemidler har fokus på, hvordan virkemidler kan bruges til at understøtte målrettede narrative og faktaformidlende produktioner. Eleverne skal i medier skabe sig viden om virkemidlerne, og de skal lære at anvende dem til multimodale produktioner med et varieret og personligt udtryk. Undervisningen skal bidrage til, at elevernes kendskab til virkemidlerne kan udnyttes kreativt og varieret i form af eksempelvis hjemmesider, film, teater og computerspil. Virkemidlerne dækker bredt fra viden om og erfaring i at udnytte de enkelte medieudtryks egne virkemidler mod egentlige multimodale virkemidler, som kan kontrastere, udvide og supplere og skabe en syntese af det sammensatte medieudtryk. Der kan eksempelvis arbejdes med, hvordan forskellige former for musik gennem målrettet brug kan tilføre stilbilleder, levende billeder og oplæsning en bevidst ekstra dimension.

Eleverne skal arbejde med hypertexter, som skal omfatte viden om, hvordan links til og indlejring af medieudtryk kan udnyttes til at skabe en målrettet kommunikation.

Et særligt fokus skal centrere om, hvordan en afsender gennem bevidst komposition kan styre læseretningen for produktionen.

Indlejring

Når videoklip, præsentationer og lydclip kan iagttages og afspilles direkte på en hjemmeside er mediet indlejret. Det forgår ofte ved at kopiere en særlig indlejningskode fra den oprindelige tekstside til egenproduktionen

Kommunikation

Eleverne skal i medier opnå viden om og tilegne sig erfaring i at udvælge optageudstyr, medieudtryk og kanal med udgangspunkt i at målrette indhold efter afsender-modtagerforhold. Eleverne skal ud fra deres viden om forskellige medieudtryks potentiale og begrænsninger lære at kommunikere målrettet gennem bevidst valg af enkeltstående udtryksformer og multimodale udtryk. Under produktionsforløbet kan eleverne med fordel respondere på hinandens produktioner med henblik på at give feedback og –forward for at styrke det kommunikative. Denne proces kan foregå i loops, inden medieproduktet når ud til sit endelige publikum. Modeller, der er inddraget fra medieanalyser, skal inddrages for at kvalificere og rammesætte kommunikationen.

Medieadfærd

Under arbejdet med medieproduktion skal eleverne have nødvendig viden om gældende jura og almindelig praksis for optagelse, redigering og publicering af medieproduktioner.

I et juridisk perspektiv er specielt lovgivning om ophavsret væsentligt, men i takt med øget digitalisering og deling er der for digitale medieudtryk udviklet et sæt af nye mærkninger i form af creative commons. Eleverne skal have kendskab til mærkningskriterier for brug, genbrug, bearbejdning og videre publicering både ved brug af andres produktioner forsynet med creative commons samt som udgiver af egne produktioner.

Gennem færden og publicering i sociale medier skal eleverne lære at omgås hinanden med gensidig respekt og forståelse for, hvordan eksempelvis kommunikation i digitale medier kan have en stor modtagerkreds og for, hvordan kommunikation og digitale fodspor kan være svære at slette. Det kan være hensigtsmæssigt at illustrere digitale fodspor på internettet.

Creative commons

Creative commons er et særligt regelsæt for ophavsret udviklet i takt med en øget publicering og deling af medieudtryk på nettet. Regelsættet gør det muligt at tilføje rettigheder til, hvordan fx et billede må bruges, kopieres, manipuleres eller videregives. Ved billedsøgning på internettet kan der eksempelvis søges efter billeder, lydclip eller videoer med forskellige brugsrettigheder.

Udstyrsbetjening

Der benyttes digitalt udstyr i alle faser af en medieproduktion, og når man skal realisere sine medieudtryk, skal man kunne betjene det nødvendige udstyr. Eleverne skal i medier opnå viden om tidssvarende teknisk udstyr og software, og de skal lære at betjene udstyr og værktøjer til at optage, redigere og dele medieudtryk. Eleverne skal lære at betjene et videokamera med ekstern mikrofon og have kendskab til de vigtigste optagefunktioner for både billede og lyd. Eleverne skal kunne betjene forskellige redigeringsprogrammer til

tekst, billede og lyd med avancerede muligheder for de enkelte medieudtryk. Der skal eksempelvis arbejdes med at lave præcise klip og overgange, lægge flere lydspor på og arbejde med effekter, formatering af tekster m.v. Der findes også kameraer, mikrofoner og redigeringsværktøjer indbygget i andre enheder, fx tablets og mobiltelefoner, hvilket med fordel kan udnyttes til enkle og hurtige små øvelser og produktionsforløb.

Eleverne skal også have kendskab til, hvordan man kan gemme og konvertere medieudtryk i forskellige formater og på forskellige medier til forskellige formål. Endelig skal de kunne dele deres medieproduktioner i forskellige åbne og lukkede webtjenester.

4.2 Medieanalyse

Eleverne skal analysere og vurdere et alsidigt udvalg af mediers udtryksformer og genrer. De skal udvikle deres evne til at skelne mellem og karakterisere dokumentarisk stof, fiktion og mediernes blandingsgenrer.

Gennem analyse og vurdering af egne og andres medieproduktioner udvikles elevernes forståelse af de hensigter, hvormed forskellige mediegenrer bliver produceret. Elevernes egenproduktioner skal drøftes og analyseres med særligt fokus på, at der er tale om en læreproces, hvor erfaringer om kommunikationskontekst og målgruppeovervejelser i egenproduktionen perspektiveres til andres medieproduktioner.

I arbejdet med medieanalyse indgår overvejelser om:

- Mediegenrer
- Medieæstetik
- Mediedesign
- Mediekultur

Mediegenrer

Gennem analyse og vurdering af egne og andres medieproduktioner udvikles elevernes forståelse af de hensigter, hvormed forskellige mediegenrer bliver produceret. Elevernes egenproduktioner skal aktiveres og gøres til genstand for drøftelser og analyse med særligt fokus på, at der er tale om en læreproces, hvor motivationen, oplevelsen og tilegnelsen af de teknisk-håndværksmæssige færdigheder er i centrum.

Arbejdet med mediegenrer skal fokusere på at skabe et overblik over de mange forskellige måder, man kan lave medieproduktioner på. Eleverne skal stifte bekendtskab med centrale mediegenrer og opnå forståelse af genrernes særlige karakteristika samt kunne adskille disse fra hinanden igennem analyse og tolkning af et bredt udvalg af medieproduktioner.

Et godt genrekendskab vil styrke eleverne i deres arbejde med både simple narrative strukturer og mere komplekse og formeksperimenterende medieproduktioner. Derudover skal arbejdet med de forskellige mediegenrer resultere i, at eleverne får udviklet et beredskab til at kunne skelne væsentlige elementer som fiktion og ikke-fiktion.

Medieæstetik

Arbejdet med medieæstetik har blandt andet fokus på elevernes forståelse af mediers mangearterede udtryk, æstetik og formsprog. Mange medieproduktioner indeholder flere modaliteter, hvor lyd, billeder og film sammen understøtter produktionens udtryk og fortælling. Eleverne skal i arbejdet med medier og multimodale medieproduktioner opnå

viden om mediemæssige virkemidler, og de skal lære at analysere og vurdere disse virkemidlers æstetiske funktioner. Et godt kendskab til mediers virkemidler vil styrke elevernes evne til at forstå både æstetiske udtryk og virkemidlernes påvirkning af modtageren. Dette skærper og kvalificerer samlet set elevernes analyseberedskab samt deres oplevelse og forståelse af medieproduktioner generelt.

Mediedesign

Eleverne skal gennem arbejdet med medier kunne genkende og begrebssætte forskellige aspekter ved en medieproduktions design. Eksempelvis skal eleverne arbejde med analyse af et billede med udgangspunkt i billedets komposition eller en lydmontage med udgangspunkt i medieproduktets brug af forskellige lydlag. Derudover skal de kunne analysere mere komplekse produktioner med et multimodalt indhold, fx et socialt medie med mange udtryksformer af både professionel og ikke-professionel karakter.

Med afsæt i egenproduktion samt analyse af andres produktioner skal eleverne kunne identificere særlige kendetegn ved forskellige medieproduktioners opbygning og argumentere for valget af disse.

Det er væsentligt, at eleverne i en vekselvirkning mellem produktion og analyse sættes i stand til at reflektere over mediedesignets særlige betydning for modtagerens forståelse af medieproduktionen, og samtidig redegøre for den del af opbygningen og udtrykket, der påvirker den enkelte medieproduktion.

Mediekultur

Arbejdet med mediekultur skal have fokus på den kulturelle kontekst, som forskellige medier indgår i, samt på mediers kulturelle betydning i et historisk, socialt og dannelsesmæssigt perspektiv. Medier har været og er i endnu højere grad i dag en fortælle- og kommunikationsform, som har en væsentlig betydning for, hvordan vi som mennesker opfatter os selv, forholder os til omverdenen og anskuer fortiden. Eleverne skal arbejde med eksempler på historiske medieproduktioner, som både involverer billeder, lyd og film. Igennem arbejdet med disse eksempler opnås viden om mediers kulturelle gennemslagskraft og færdigheder til at perspektivere disse medieproduktioners indhold til deres samtid og selvforståelse.

Samtidig skal eleverne have forståelse for, hvorledes medieproduktioner i dag indgår i samspil med andre medier og multimodale udtryksformer. Medieproduktion er i dag tilgængeligt for alle, og dette perspektiv ændrer den måde, hvorpå vi anskuer medier og forholder os til medieproduktioner som udtryksform. I sammenhæng med dette skal eleverne have indsigt i de sociale og internetbaserede medieproduktioner, hvor mange medier ofte optræder som kommunikationsmiddel. Denne indsigt skal eleverne også kunne kanalisere ud i en analyse og en kritisk perspektivering til deres eget liv.

Relaterede moduler

Kom godt i gang med arbejdet med læringsmål

Emneord

Vejledning,

Baggrundsoplysninger om siden

